

KATOLIK POLSKI

„KATOLIK POLSKI” wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje na miesiąc 3.— zł.

Redakcja i Administracja:
Katowice, ul. św. Stanisława 4.

TELEFON 1414.
P. K. O. Katowice 304.540.

ZA OGŁOSZENIA płaci się 15 groszy za wiersz milimetry. Wiersz reklamowy 60 groszy. Na pierwszej stronie 80 groszy.

Nr. 65

Katowice, wtorek 19-go marca 1929.

Rok V

O popieranie Prus Wschodnich.

Królewiec. (Tel. wł.) Wschodniopruskie stronnictwo demokratyczne odbyło tu doroczny zjazd. W sprawie polityki wschodniej uchwalono rezolucję, wyrażającą rządowi podziękowanie za pomoc, udzieloną Prusom Wschodnim. Ze względu na polityczne i gospodarcze znaczenie Prus Wschodnich dla całego państwa, zjazd domaga się prowadzenia także w przyszłości takiej polityki pod względem kulturalnym i gospodarczym, która umożliwiłaby spełnianie Prusom Wschodnim ciążącego na nich zadania.

Bójka na noże w szkole żydowskiej.

Wilno. Wczoraj w szkole żydowskiej „Szulkult” miał miejsce niebывały skandal. Między uczniami różnych klas rozpoczęła się bójka na noże, w czasie której kilku uczniów otrzymało lekkie obrażenia. Jeden zaś został ciężko ranny nożem w plecy. Wezwane pogotowie udzieliło pierwszej pomocy.

Porażka rządu niemieckiego.

Berlin. (PAT.) Komisja budżetowa parlamentu przyjęła prowizoryjny budżetowy. Jednak wbrew wnioskowi rządowemu, który żądał upoważnienia do dysponowania 1/4 pozycji budżetowych całorocznych, dała rządowi prawo do dysponowania 1/3 tych całorocznych pozycji.

Nominacja dr. Lukaschka.

Berlin. (W. T. B.) Rząd pruski zamianował w sobotę 16 marca nadburmistrza miasta Zabrze dr. Lukaschka nadprezydentem prowincji górnośląskiej i prezesem rejencji Opolskiej. Dr. Lukaschek obejmuje oba urzędy z dniem 1 kwietnia.

Niemcy godzą się na przyjazd Trockiego.

Berlin. (PAT.) Jak donosi „B. Z. am Mittag”, Trocki, zgłaszając się z prośbą do konsulatu niemieckiego w Stambulu o wizę wjazdową, jednocześnie zwrócił się do pruskiego ministra spraw wewnętrznych z prośbą o uwzględnienie jego podania. Pruski minister spraw wewnętrznych, Grzesiński, miał zająć w tej sprawie stanowisko przychylnie dla Trockiego. Minister Grzesiński jest zwolennikiem bezwzględnej prawa azylu i nie zamierza czynić żadnych trudności ze swej strony przy decydowaniu w sprawie podania Trockiego. Zgadza się on na udzielenie Trockiemu wizy pod warunkiem, że Trocki nie nadużyje udzielonej mu gościnności.

Akcja wyborcza we Włoszech.

Rzym. (PAT.) W całych Włoszech odbyły się przy licznych udziałach publiczności uroczyste zebrania, omawiające kampanię wyborczą. Prefekci w wygłoszonych przemówieniach charakteryzowali pracę rządu faszystowskiego i jego zdobycze. W wielu miastach i wsiach urządzone szereg manifestacji, organizując pochody, w czasie których wznoszono okrzyki na cześć Mussoliniego.

W przeddzień imienin marszałka Piłsudskiego.

Warszawa. (PAT.) W stolicy czynione są ostatnie przygotowania do uroczystego obchodu imienin marszałka Piłsudskiego. Program obchodu jest bardzo obfity. Obejmuje m. in. nabożeństwa w kościołach wszystkich wyznań, capstrzyki wojskowe, uroczyste akademie, przedstawienia teatralne, pochody i t. d. Właściwe uroczystości rozpoczynają się już w poniedziałek. Na godz. 6 zapowiedziany jest capstrzyk wojskowy a o godz. 7 wieczorem złożenie hołdu marszałko-

wi Piłsudskiemu przez korpus oficerski, który zbierze się na dziedzińcu belwederskim.

W niedzielę z okazji imienin marszałka Piłsudskiego odbyło się nabożeństwo dla żołnierzy prawosławnych w cerkwi na Pradze. W godzinach popołudniowych zorganizowano szereg poranków, a wieczorem odbyły się w Teatrze Wielkim, Narodowym i Polskim przedstawienia dla organizacji i zrzeczeń, które biorą udział w obchodzie imienin marszałka.

Zamknięcie uniwersytetów w Hiszpanii.

Madryt. (PAT.) Uniwersytet w Madrycie został dekretem królewskim zamknięty do października 1930 roku. Rektor, dziekani poszczególnych wydziałów i sekretarze administracyjni zostali zawieszani w czynnościach. Funkcje objął mianowany przez władze komisariat. Jednocześnie król podpisał 6 dekrétów, zawierających rozmaite sankcje karne, jak odsunięcie terminu egzaminów, straty przesłuchanych semestrów i t. d. Sankcje te dotyczą wszystkich wyższych szkół

i uniwersytetów hiszpańskich za wyjątkiem pięciu.

Paryż. (PAT.) Według doniesień z Madrytu, panuje tam spokój. Na ulicach jednak widać silne oddziały policyjne i tłumy publiczności, co zdaje się świadczyć o pewnym napięciu i wywołuje uczucie niepewności. Około 20-tu profesorów uniwersytetu madryckiego oświadczyło, że nie przyjmują żadnych odpowiedzialności za ewentualne konsekwencje zarządzeń, wydanych przez władze w związku z zajściami w szkołach wyższych.

Zaraza śmiertelna w francuskiej armji okupacyjnej w Trewirze.

Francuski minister wojny Painleve.

Dowódca francuskiej armji okupacyjnej w Nadrenji generał Guillaumat.

Paryż. Na piątkowym (15. 3.) nocnym posiedzeniu Izby, odpowiadając na zarzuty sekretarza Ligi Obrony Praw Człowieka, deputowanego Guermut i innych interpelantów, minister wojny. Painleve stwierdził, iż troszczył się zawsze bardzo o stan zdrowotny armji w Nadrenji. Z chwilą wybuchu epidemji, wysłał specjalnego inspektora generalnego, celem zbadania sprawy i zapobieżenia złemu, przedtem zaś jeszcze przez pospieszne wysłanie tam możliwie największej liczby personelu sanitarnego. (W kilku ostatnich tygodniach umarło w samym Trewirze przeszło 200 francuskich żołnierzy na grype — w zeszłym roku tylko 38.) — Statystyki miast niemie-

ckich dowodzą, iż armja francuska w Nadrenji ogarnięta została przez wielką ale zaraźliwą gorączkę, która nawiedziła Niemcy. Wiele wypadków, omawianych z trybuny parlamentarnej przedstawiono przesadnie, te zaś, które uznane zostały za odpowiadające rzeczywistości, będą surowo rozpatrzone. Między innymi ukarani zostaną wyżsi dowódcy, którzy ponoszą odpowiedzialność za zarządzenie ćwiczeń podczas mrozów. Kończąc, minister Painleve złożył hołd wysiłkom marszałka Petaina, który niestrudzenie prowadził śledztwo w tej sprawie, poczem zapowiedział iż przyzna specjalne pensje rodzicom ofiar epidemii.

By moc zachował ...

Gdy Polska, jak długa i szeroka, skuta była kajdanami niewoli, naród polski żył. Pomimo srogich udręczeń, pomimo wyrafinowanych lub brutalnych metod, stosowanych przez zaborców, nie oddał swej duszy w niewolę. Nie ugął się przed siłą, nie zatracił poczucia polskości i chociaż niezawsze manifestował go, to jednak w swej głębi pozostał polskim.

Moc do przetrzymania ciężkiej walki podtrzymywali w narodzie jego apostołowie, których nam Opatrzność przez cały czas niewoli zsyłała. Jedni, stojąc na widowni życia, słowem głośnym utrwalali wiarę w siebie i w niezniszczalną potęgę, drzemającą w narodzie, która doprowadzić z czasem musi do wolności. Inni pozostawali w ukryciu, w podziemiach konspiracji, stamtąd stali — bezimienni — narodowi wiarę w przyszłość i bezimienni gineli.

Do tych właśnie bezimiennych należał Józef Piłsudski. Nie rozgłos — ale cicha praca nie plomienna mowy — ale wyteżona praca organizacyjna, z widmem czyhającego na każdym kroku więzienia, Sybiru, zubienicy — to było jego apostołowanie. I byłby może zginał bohaterką śmiercią w ciżmy katorgi rosyjskiej, bezimienny, jak tylu innych, gdyby nie runęła w gruzy potęga cara, a z krwawej pożogi wojennej nie powstała do życia wolna Polska.

Jak dawniej Piłsudski wszystko dla narodu i dla wskrzeszenia Ojczyzny poświęcił, niczego dla siebie nie pragnąc, tak też w gigantycznych zmaganiach kolosów światowych i później, gdy podniosło się wieko trumny, w której spoczywało państwo polskie, jedno tylko mu przyświecało hasło: naród! Wyniesiony na szczyt władzy mocą swej indywidualności i wynikami pracy organizacyjnej, spełnianej w najcięższych dla narodu chwilach, a nie ambicją jej osiągnięcia, ani kompromisami z własnym sumieniem, pozostał nadal tem, czem był dawniej: apostołem, budzącym naród już nie do czynu o wolność, lecz do czynu o jej utrwalenie.

Gdy Polska do samodzielnego życia powstała, naród, przyzwyczajony do niewolnictwa, nie był wdrożony do spełniania roli gospodarza. Umiał kochać Polskę, poświęcać dla niej wszystko, ponosić najcięższe ofiary z krwi i mienia. Ale nie umiał rządzić. Trwonął też dary, które mu Opatrzność zesłała. Ci, którzy widzieli straszne spustoszenia, jakie poczyniła niewola w psychice narodu, nie mieli siły, by zwalczać zło. Jedyny człowiek miał tę siłę, a nim był Józef Piłsudski. Widząc naród, grzęznący coraz bardziej w odmętach wszelakiej nieprawości, użył tej siły i zdecydowaną na wszystko dłońią uchwycił ster rządów, by ratować.

Chce naród uzdrowić. Chce mu dać mocne podstawy, na których budować się ma przyszłość Polski. Chce, by naród rozumiał, że tylko jego własna moc, wynikająca z uczciwego pojmowania obowiązków, spoczywających na każdym obywatelu wobec

Poprzednicy Prezydenta Hoovera.

Prez. Herbert Hoover jest 31 prezydentem Stanów Zjed. Ameryki Póln. Z głoszących 36.798.669 osób wypowiedziało się za Hooverem 21.429.109 (Smith 15.005.497). Poprzednikami jego byli: Georg Washington 1789 do 1797, John Adams 1797—1801, Thomas Jefferson 1801—1809, James Madison 1809—1817, James Monroe 1817—1825, John Quincy Adams 1825—1829, Andrew Jackson 1829—1837, Martin van Buren 1837—1841, William Henry Harrison 1841, John Tyler 1841—1845, James Knox Polk 1845—1849, Zachary Tylor 1849—1850, Milliard Tillmore 1850—1853, Franklin Pierce 1853 do 1857, Zachary Tylor 1849—1850, Mil-

liard Tillmore 1850—1853, Franklin Pierce 1853—1857, James Buchanan 1857—1861, Abraham Lincoln 1861 do 1865, Andrew Johnson 1865—1869, Ulysses Simpson Grant 1869—1877, Rutheford Richard Hayes 1877—1881, James Abraham Garfield 1881, Chester Allan Arthur 1881—1885, Stephan Grover Cleveland 1885—1889, Benjamin Harrison 1889—1893, Stephan Grover Cleveland 1893—1897, William Mac Kinley 1897—1901, Theodory Roosevelt 1901—1909, William Howard Taft 1909—1913, Woodrow Wilson 1913—1921, Warren C. Harding 1921 do 1923, Coolidge 1923 do 1929.

Cziczcerin wraca na stanowisko.

Berlin. (PAT.) Centrowa „Germania“ donosi z Moskwy, że rada komisarzy ludowych przedłużyła komisarzowi spraw zagranicznych, Cziczerinowi, jego urlop zdrowotny do 1-go maja b. r. Cziczerin miał wystosować do kierownictwa partii komunistycznej sowieckich pismo, oświadczające, że solidaryzuje się on z polityką zagraniczną rządu i zapowiada, że zamierza w partii pozostać. Dalej zapowiada Cziczerin, że w dniu 1 maja chce powrócić do Moskwy i objąć z powrotem kierownictwo polityki zagranicznej.

Dziennikarze wiedeńscy grożą strajkiem.

Wiedeń. W Wiedniu organizacje dziennikarskie zażądały od wydawców wypłacenia zapomóg wdowom po dziennikarzach. W razie odmowy żądaniu dziennikarze wiedeńscy zagrozili strajkiem, któryby się rozpoczął w dniu 21 marca.

Nowy podział Jugosławii.

Białogród. Komisja ministerjum spraw wewnętrznych opracowuje obecnie projekt ustawy w sprawie nowego podziału państwa SHS.

Na miejsce dotychczasowych 33 okręgów składać się będzie w przyszłości państwo jugosłowiańskie z 13 prowincji.

Miljardy za wojnę.

Paryż. (PAT.) „Le Mattin“ stwierdza, że zgodnie z wysuniętymi planami, Francja otrzymałaby z funduszu odszkodowań sumę 60 miliardów franków. Zgoda Francji na tę sumę świadczyłaby — zdaniem dziennika — o jej duchu pojednawczym, gdyż poprzednio była mowa o 80—100 miliardach.

Jak wypadną wybory w Anglii?

London. (AW.) Na giełdzie tutejszej zawierane są liczne zakłady co do wyniku wyborów do parlamentu, które odbędą się około 30 maja b. r. Ze stanu tych zakładów wynika, że liczą

się powszechnie z większym zwycięstwem liberałów i stronnictwa robotniczego. Przypuszczają, że konserwatyści otrzymają około 275 mandatów, a stronnictwo robotnicze około 250 do 260 mandatów, liberałowie zaś około 75. Gdyby wybory istotnie tak wypadły, to doszłoby do koalicji liberalno-socjalistycznej, któraby objęła rząd. Wedle obliczeń, o mandaty ubiega się około 1600 kandydatów, w tem około 70 kobiet.

W Afganistanie.

London. Według wiadomości z Afganistanu, sytuacja uległa zmianie na korzyść Amanullaha. W związku z wysłaniem przez Habibullaha delegacji, która zaproponowała Amanullahowi zawieszenie operacji wojennych w celu ewentualnego omówienia warunków, na których Habibullah zgodziłby się ustąpić, sądzą tu powszechnie, iż Amanullahowi uda się ostatecznie w najkrótszym czasie objąć z powrotem pełną władzę. W razie niezaprzestania operacji wojennych, zajęcie Kabulu przez wojska Amanullaha jest podobno kwestją najbliższych dni.

Sukces powstańców meksykańskich.

New York. (Tel. wł.) Według doniesień dzienników główna kwatery powstańców meksykańskich ogłosiła komunikat, że wojska powstańcze zajęły miasto Aguas Calientes, leżące na połowie drogi między Meksykiem, a Torreon. W walce, jaka toczyła się o to miasto, miało paść wielu żołnierzy wojsk rządowych. Zajęcie tego miasta jest ważnym sukcesem dla powstańców, gdyż uniemożliwia połączenie się rozdzielonych wojsk rządowych.

Meksyk. (Tel. wł.) Ze źródeł rządowych donoszą, że likwidacja powstania jest kwestją najbliższej przyszłości, natomiast główna kwatery powstańców oznajmia, że wojska rządowe zostały pobite koło miejscowości Higeuras. W ręce powstańców wpadło koło tysiąca jeńców oraz wiele materiału wojennego.

Ze Śląska Opolskiego

Z Bytomskiego.

Jarmarki w Bytomiu w roku bieżącym odbędą się: 10 kwietnia kramarski i na bydło, 10 lipca na bydło, 9 października kramarski i na bydło oraz 11 grudnia kramarski i na bydło.

Miasto Bytom rozpocznie na wiosnę b. r. budowę nowego gmachu, w którym znajdzie pomieszczenie miejska kasa oszczędności.

Kapelanem przy kościele parafialnym w Rokitnicy zamianowała władza duchowna ks. Wistubę z Landsbergu nad Wartą.

Niedbalym ojcem jest górnik P., zamieszkały przy ulicy Wesolej w Mikulczycach. Chcąc się pozbyć ciężaru utrzymania dzieci, położył pracę poczem waleśał się w okolicy. Za to skazał go sąd na 6 tygodni więzienia. Dzieci, które straciły matkę, umieszczono w sierocińcu.

Jak wielka jest nędza mieszkaniowa także na Śląsku Opolskim, świadczy następujący wypadek w Mikulczycach. Pewne młode małżeństwo z powodu braku mieszkania mieszkało nasamprzód u teściowej a następnie u matki męża. W negnego dnia po kłótni z matką, żonaty syn rozbił wszystkie meble. Wskutek tego wysadzono go na bruk z żoną i dwojga dziećmi. Teraz zwróciło się młode małżeństwo do urzędu mieszkaniowego, domagając się gwałtownie przydziału miesz-

kania. Ponieważ było to niemożliwym, parka pozostawiała w urzędzie dzieci i znikła.

Z Gliwickiego.

W dniu 1 marca b. r. miasto Gliwice liczyło 106.414 mieszkańców.

W czwartek wieczorem w składzie kupca Lipoka w Toszku wybuchł pożar, który na szczęście ugaszono zanim jeszcze przybrał większe rozmiary.

Z Strzeleckiego.

Na ostatnim targu tygodniowym w Strzelcach skradziono pewnej kobiecie torebkę z zawartością 175 marek. O kradzieży powiadomiono policję, która też ujęła dwie kobiety, sprawczynie kradzieży. Osadzono je w więzieniu sądowym.

Gospodarz Figura w Czarnosinie ma maciorę, która miała w tych dniach nie więcej jak 21 prosiąt.

Z Prudnickiego.

Z końcem marca b. r. zamknięte zostanie więzienie w Głogówku. Więźniowie znajdują pomieszczenie w Prudniku.

W tych dniach zmarł w Głogówku 69-letni właściciel browaru Paweł Dams.

Z Kluczborskiego.

W niedzielę po południu wybuchł w pewnym gospodarstwie w Gwoździanach pożar, który zniszczył doszczętnie dom mieszkalny i chlewy. W płomieniach zginęły także dwie świni i ciele.

Program radiowy.

Wtorek, 19 marca 1929 r.

Katowice, fala 416.1: 11.56 Sygnał czasu, hejnał. — 12.10 Płyty gramofonowe. — 13.00 Komunikaty z Warszawy. — 15.45 Komunikaty Związków Gospodarczych. — 16.00 Płyty gramofonowe. — 17.00 Wykład historii Polski. — 17.25 Transmisja z Wilna. — 17.55 Słuchowisko z Warszawy: Uroczystość radiowa dla żołnierzy z racji imienin marszałka Piłsudskiego. — 18.50 Rozmaitości. — 19.10 Odczyt z Krakowa p. t. „Wróżby i zaklęcia łowieckie“. — 19.35 Komunikat harcerski. — 19.45 Odczyt z okazji imienin marszałka Józefa Piłsudskiego. — 20.15 Słuchowisko z Warszawy uroczystej akademii ku uczczeniu imienia marszałka Piłsudskiego. Po akademii komunikaty.

Warszawa, fala 1.395.3: 11.56 Sygnał czasu, hejnał. — 12.10 Płyty gramofonowe. — 15.10 Odczyt dla maturzystów. — 16.00 Lotnictwo. — 16.30 Słuchowisko dla dzieci i młodzieży. — 17.00 Sport. — 17.25 Słuchowisko z Wilna. — 18.50 Rozmaitości. — 19.10 Odczyt. — 20.15 Transmisja uroczystości z okazji obchodu imienin marszałka Piłsudskiego.

Kraków, fala 314.1: 11.56 Sygnał czasu, hejnał. — 12.10 Płyty gramofonowe. — 17.00 Odczyt: Z dziejów starożytności. — 17.25 Słuchowisko z Wilna. — 18.50 Rozmaitości.

Poznań, fala 336.3: 13.00 Sygnał czasu, płyty gramofonowe. — 17.00 Lekcja francuskiego. — 18.50 Nadprogram. — 19.15 Odczyt: Choroby zakaźne. — 19.40 Pogadanka radiotechniczna. — 20.00 Uroczystość z okazji imienin marszałka Piłsudskiego. — 22.15 Muzyka.

Wrocław, fala 321.2; Gliwice, fala 326.4: 14.35 Program dla dzieci. — 16.30 Koncert. — 18.00 Korrespondencja niemiecka. — 18.30 Lekcja francuskiego. — 19.25 Sprawy prawne w życiu codziennym. — 19.50 Poezja śląska.

Berlin, fala 475.4: 16.30 Odczyt: „Duch i czas“. — 16.00 Przegląd bibliograficzny. — 16.30 Muzyka i poezja. — 18.10 Zawieszenie kary i odwołanie zawieszenia. — 18.35 Odczyt: Młodzież katolicka. — 19.00 Odczyt. — 20.00 Program wieczorny. — 21.00 Literatura światowa.

Wiedeń, fala 519.9: 11.00 Muzyka. — 15.15 Nadawanie obrazów. — 16.00 Koncert. — 17.30 Słuchowisko muzyczne dla dzieci. — 18.40 Odczyt dla rolnika. — 19.10 Lekcja francuskiego. — 19.40 Lekcja angielskiego. — 20.15 Wesoly program.

Środa, 20 marca 1929 r.

Katowice, fala 416.1: 11.56 Sygnał czasu, hejnał. — 15.45 Komunikaty Związków Gospodarczych. — 16.00 Płyty gramofonowe. — 17.00 Odczyt p. t. „Z dziejów miasta Tarnowskich Gór“. — 17.25 Wykłady języka polskiego. — 17.55 Koncert z Warszawy. — 19.10 „Gospodyni śląska“. — 20.00 „Szkice z Niwy Polskiej Śląska“. — 20.30 Koncert. — 21.35 Literacki występ autorski z Warszawy. — 22.00 Komunikaty z Warszawy. — 22.30 Muzyka.

Nakładem i czcionkami firmy „Katolik“, spółka wydawnicza z ogr. odp. w Bytomiu, Śląsk Opolski. — Za redakcję odpowiedzialny: Franciszek Godula w Król. Hucie.

Czytelnikom gazety naszej przypominamy o natychmiastowym odnowieniu przedpłaty na II. kwartał 1929 r. Tych wszystkich zaś czytelników, którym chodzenie na pocztę sprawia pewne trudności, prosimy o wypełnienie jednego z poniższych kwitów i odesłanie na pocztę a istowy zgłosi się po przedpłatę przy najbliższej okazji. Drugi kwit prosimy wręczyć sąsiadowi z zachęceniem do zaabonowania gazety naszej.

Kwit kwartałny na zamówienie gazety

Niżej podpisany zamawia

Tytuł gazety	Miejsce wydania	Czas przedpłaty	Cena	Oprocent. i manipul.	Razem
Katolik Polski lub Górnolazak lub Goniec Śląski	Katowice	II. kwartał 1929	9.00	1.08	10.08

Imię, nazwisko i dokładny adres zamawiającego.

Pokwitowanie urzędu pocztowego:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy.

dnia

Kwit miesięczny na zamówienie gazety

Niżej podpisany zamawia:

Tytuł gazety	Miejsce wydania	Czas przedpłaty	Cena	Oprocent. i manipul.	Razem
Katolik Polski lub Górnolazak lub Goniec Śląski	Katowice	miesiąc kwiecień 1929 r.	3.00	0.36	3.36

Imię, nazwisko i dokładny adres zamawiającego.

Pokwitowanie urzędu pocztowego:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy.

dnia

